

Grund. Indeholdes der i «Tilskud fra Arbejdsgiverne» en Del af Arbejdslønnen, saa er dette i ikke ringere Grad, men nok saa sikkert Tilfældet med Fattigunderstøttelsen. Af denne er den langt overvejende Broderpart aldeles utvivlsomt en Del af Arbejdslønnen.

M. Lazarus.

II.

Svar paa foranstaaende Bemærkninger.

Redaktionen har velvilligt givet mig Lejlighed til strax at svare paa Ovenstaaende; jeg skal gjøre dette i Korthed.

Hr. L.s Bevis for, at de to Sætninger, jeg har nævnt, stride mod hinanden er urigtigt, fordi Hr. L. ikke fastholder den væsentlige Forskjel paa de to nævnte Tilfælde. Pointen ligger deri, at Arbejdsgiveren kan fri sig for Tilskudet, men ikke for Fattigskatten; han kan anskaffe Maskiner, indskrænke eller ophæve sin Forretning o. s. v., dersom Arbejdslønnen ikke falder saa meget, som Tilskudet er; sker dette ikke hurtigt, vil den første Følge være, at Produktionen drives over i saadanne Retninger, hvor Kapitalen spiller den største og Arbejdet den mindste Rolle; den ledige Arbejds-kraft vil da atter trykke Arbejdslønnen ned. For Fattigskatten kan han derimod ikke fri sig ved at forandre sin Produktionsmaade, ja ikke en Gang ved at flytte til en anden Kommune, hvor Skatten er mindre, thi der vil Jordrenten være højere, saa at han maa betale mere for Grund, i Husleje o. s. v.

Jeg har udtrykkelig sagt, at Sætningerne kun maa opfattes som rigtige i Almindelighed; vil man man besvare Spørgsmaalet fuldstændigt, maa man skrive en Bog og ikke et Par Sider; jeg har saaledes naturligvis forudsat Arbejdernes Antal uforandret; dersom Arbejderne dø af Sult, naar Fattigunderstøttelsen hører op, vil Arbejdslønnen ganske vist stige; i den af Direktør Bing og mig skrevne Afhandling her i Tidsskriftet: «Den rationelle Arbejds løn» (Nationaløk. Tidsskr. Bd. I. S. 296) er dette anført; vi have der vist, at Arbejdslønnen afhænger af Kapitalens Størrelse, Arbejdernes Antal og den faste Kapitals

Grund. Indeholdes der i «Tilskud fra Arbejdsgiverne» en Del af Arbejdslønnen, saa er dette i ikke ringere Grad, men nok saa sikkert Tilfældet med Fattigunderstøttelsen. Af denne er den langt overvejende Broderpart aldeles utvivlsomt en Del af Arbejdslønnen.

M. Lazarus.

II.

Svar paa foranstaaende Bemærkninger.

Redaktionen har velvilligt givet mig Lejlighed til strax at svare paa Ovenstaaende; jeg skal gjøre dette i Korthed.

Hr. L.s Bevis for, at de to Sætninger, jeg har nævnt, stride mod hinanden er urigtigt, fordi Hr. L. ikke fastholder den væsentlige Forskjel paa de to nævnte Tilfælde. Pointen ligger deri, at Arbejdsgiveren kan fri sig for Tilskudet, men ikke for Fattigskatten; han kan anskaffe Maskiner, indskrænke eller ophæve sin Forretning o. s. v., dersom Arbejdslønnen ikke falder saa meget, som Tilskudet er; sker dette ikke hurtigt, vil den første Følge være, at Produktionen drives over i saadanne Retninger, hvor Kapitalen spiller den største og Arbejdet den mindste Rolle; den ledige Arbejds kraft vil da atter trykke Arbejdslønnen ned. For Fattigskatten kan han derimod ikke fri sig ved at forandre sin Produktionsmaade, ja ikke en Gang ved at flytte til en anden Kommune, hvor Skatten er mindre, thi der vil Jordrenten være højere, saa at han maa betale mere for Grund, i Husleje o. s. v.

Jeg har udtrykkelig sagt, at Sætningerne kun maa opfattes som rigtige i Almindelighed; vil man besvare Spørgsmaalet fuldstændigt, maa man skrive en Bog og ikke et Par Sider; jeg har saaledes naturligvis forudsat Arbejdernes Antal uforandret; dersom Arbejderne dø af Sult, naar Fattigunderstøttelsen hører op, vil Arbejdslønnen ganske vist stige; i den af Direktør Bing og mig skrevne Afhandling her i Tidsskriftet: «Den rationelle Arbejds løn» (Nationaløk. Tidsskr. Bd. I. S. 296) er dette anført; vi have der vist, at Arbejdslønnen afhænger af Kapitalens Størrelse, Arbejdernes Antal og den faste Kapitals

Natur. Dette Spørgsmaal om det ved Sultedød forringede Antal har imidlertid ikke noget at gøre med den Anvendelse af de to Sætninger, som jeg har gjort. Sagen er den, at Hr. L. støtter Lundes Plan, der gaar ud paa at erstatte Fattigunderstøttelsen ved Tilskud til Lønnen fra Arbejdsgiverne. Opfylder dette Forslag sin Bestemmelse, dør ingen Arbejder af Sult, og deres Antal formindskes altsaa ikke. Om dette Forslag er det, at jeg siger, at dersom det gennemføres, vil det gjøre, at Arbejderne miste Fattigunderstøttelsen og selv maa betale Tilskudet; jeg har her ganske vist udtrykt mig unøjagtigt; for at rette dette skal jeg altsaa tilføje: «indtil saa mange af dem ere døde af Sult, at Arbejdslønnen derved er steget saa meget som Tilskudet er»; jeg ser imidlertid ikke, at denne Tilføjelse gjør Lundes Forslag mere tiltalende.

Til Slutning skal jeg henstille til Hr. L. at opgive Brugen af Ordet «Efterløn» for Fattigunderstøttelse, da det forvirrer Begreberne. Pension er Efterløn, thi jeg har Krav paa den og tager den derfor med i Beregningen, naar jeg søger et Embede, og faar jeg ikke Embedet, faar jeg heller ikke Pensionen. Fattigunderstøttelsen faar jeg derimod, naar jeg trænger til den, hvad enten jeg har været Arbejder eller ej, og den spiller ingen Rolle, naar jeg akkorderer med Arbejdsgiveren om Arbejdslønnen.

Julius Petersen.